

РУСЛАН АЛЕКСЕЄВ

ТИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІГ-БЕНДІВ В УМОВАХ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЖАНРУ

Біг-бенд¹, як один із провідних жанрів джазової культури, на сучасному етапі проявляє активність і займає лідируючі позиції. Після «золотої» ери свінгу в умовах сформованої фінансової кон'юнктури і світових тенденцій у розважальній сфері, великі оркестри демонстрували дивовижну здатність до виживання. Вважаємо, що одним із головних чинників такого довгого існування є їх типове різноманіття у функціонуванні.

В українській практиці представлені різні типи оркестрів, які були раніше випробувані у США і Європі. Вони виникали в тій же послідовності, що й на історичній батьківщині, але, що є природним, з певним запізненням у часі, зумовленим необхідністю освоїти цю малознайому форму музикування. Проте є також деякі типи біг-бендів, що безпосередньо виникли в соціокультурних умовах колишнього СРСР, у складі якого до 1991 р. була Україна. Відразу відзначимо єдність в історичному, практичному і музикознавчому аспектах українських біг-бендів із подібними колективами інших держав пострадянського простору.

---

¹ У перекладі з англійської *Big Band* – це «великий оркестр». Традиційним вважається склад: 4 труби, 4 тромбони, 5 саксофонів і ритм-група – барабан, гітара, контрабас та фортепіано. Найбільшу популярність ця форма джазового музикування здобула у 30–40-ві роки ХХ ст., у період «ери свінгу» або «ери біг-бендів». Зазначимо різницю великого оркестру в джазовій і академічній музиці. Якщо в джазі під біг-бендом мається на увазі склад від 12 до 20 осіб, то в академічній музиці це камерний оркестр, а великий оркестр може нараховувати до 50 музикантів. Тому поняття біг-бенд вживається виключно в джазовому контексті.

У цій статті, крізь призму історичної ретроспективи та світових тенденцій біг-бендового музикування, розглянемо всі типи функціонуючих оркестрів в Україні та світі, а також визначимо роль біг-бенду в музичній культурі та подальшу його перспективу.

Як показує світова практика, є два типи функціонуючих біг-бендів – професійні і непрофесійні, які мають внутрішні підрозділи на підтипи. Критеріями цієї типології є джерело й умови їх існування. Відзначимо, що перший розглянутий професійний тип біг-бенду є не тільки вихідним для другого, а й у своїй масі значно перевищує його.

На початку свого становлення біг-бенди існували завдяки бенд-лідеру¹. Вони належать до першого підтипу. Це оркестри Б. Гудмена, Г. Міллера, Ф. Хендерсона, Д. Еллінгтона, К. Бейсі та ін. Деякі з них не припиняють своєї творчості й дотепер навіть без свого лідера. Наприклад, біг-бенди Дюка Еллінгтона (до недавнього часу керований його сином Мерсером), Каунта Бейсі (під орудою Френка Фостера), оркестр Вуді Германа, (на чолі з Френком Тіберія), біг-бенди Стіна Кентона, Мейнарда Фергюсона, Гіла Еванса, Рея Чарлза, Діззі Гіллеспі, Ліси Брауна, Гаррі Джеймса, Баді Річа і Тексу Бенеке та ін.² В один ряд із ними поставимо колективи на радянському і пострадянському просторі. Зокрема, біг-бенди Олега Лундстрема й Анатолія Кролла.

До цього підтипу належать також колективи, відроджені після свого зникнення у 80-х роках ХХ ст. у вигляді так званих «примарних оркестрів». Автори книги «Джаз» (1992 р.) П. Тарнер, Д. Мегіл і М. Геров відзначають: «Музичні оркестри «ери свінгу» були такими популярними в

---

¹ Бенд-лідер – це керівник оркестру, також відповідальний за організаційні та фінансові питання. Фактично біг-бенд існує за його рахунок.

² Tanner P. Jazz / P. Tanner, D. Megill, M. Gerow – 7 ed. – Dubuque : Brown, 1992. – P. 165.

Америці, як рідко хто чи й узагалі ніхто з колективів інших стилів джазу. Як наслідок їхньої популярності – ностальгія по цьому стилю є і сьогодні. Це сприяло збереженню кількох активно граючих музичних колективів і записів, які залишаються популярними навіть після смерті їхніх лідерів. Основними серед них є сучасні оркестри Міллера і Дорсі. Ці колективи найчастіше виконують оригінальні аранжування, які зробили їх популярними в «еру свінга». Критики і джазологи називали ці оркестри «примарними», оскільки «їхніх лідерів уже немає, і в більшості випадків їхніми членами є нові люди»¹. В один ряд із ними слід поставити відомий колись ансамбль СРСР «Мелодія», відроджений Г. Гараняном на початку ХХІ ст.

На сучасному етапі цей різновид професійного біг-бенду (існування за рахунок лідера) активно продовжує свої традиції у світі та в Україні зокрема. Наприклад, відомий «Радіо-бенд Олександра Фокіна» (Київ), який виступає зі світовими зірками (саксофоністом Е. Моріенталем, трубачем Р. Брейкером, співаком і гітаристом Дж. Батлером, вібрафоністом Р. Айерсом та ін.), знімається в кіно («Ми з джазу-2») і бере участь у багатьох заходах державного рівня. На території колишнього СРСР це біг-бенд І. Бутмана (Москва), «Біг-бенд СПб» В. Дмитриченко (Санкт-Петербург), у США – «Біг-бенд всіх зірок» (GRP All Stars Big Band), організований піаністом і співзасновником студії звукозапису «GRP Records» Д. Грузінім (Dave Grusin), оркестри Д. Холланда (Dave Holland Big Band), відомого бас-гітариста Ж. Пасторіуса (Jaco Pastorius Big Band), піаніста домініканського походження М. Каміло (Michel Camilo Big Band) та багато інших.

---

¹ Tanner P. Jazz / P. Tanner, D. Megill, M. Gerow – 7 ed. – Dubuque : Brown, 1992. – P. 165.

Окремо зупинимось на оркестрах Браїна Сетзера (The Brian Setzer Orchestra)¹ і «Біг-бенді Вуду Дедді» (Big Band Voodoo Daddy)², які на сучасному етапі представляють яскраву тенденцію «повернення» біг-бенду у початкове русло свого існування (у сферу розважального, танцювального мистецтва). При чому стилізація помітна в одязі музикантів, атмосфері концерту з активними рухами оркестрантів на сцені (духова група «Біг-бенд Вуду Дедді» взагалі всі композиції виконує стоячи) і такому ж сприйнятті усього, що відбувається, танцюючою публікою в залі. Зазначимо, що всі виступи проходять у закладах, спочатку орієнтованих на танцювальний формат сприйняття музики (різних клубів, дансингах, а також звичних концертних майданчиках з відсутністю стільців у партері або й зовсім без них), які на сьогодні складають основну частку концертних підмоств у шоу-бізнесі. Участь біг-бенду в таких шоу свідчить про актуальність цієї форми джазового виконавства у форматі попкультури. Відзначимо також репертуар, основу якого складають енергійні композиції, переважно хіти різних епох і напрямів музики (зокрема й джазові стандарти). Аранжування композицій у «Біг-бенді Вуду Дедді» виконані у традиціях «ери свінгу». Що стосується оркестру Б. Сетзера, виділимо чітку лінію «рокабіллі»³, а також факт взаємодії

---

¹ The Brian Setzer Orchestra – In The Mood [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=4sYZYHSGyNo&feature=related>; The Brian Setzer Orchestra – The Dirty Boogie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=BjGR-TWlLkA>; The Brian Setzer Orchestra “ROCK THIS TOWN” Live [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=UfzWSVNGRwU&feature=fvw>

² Big Bad Voodoo Daddy Mr Pinstripe Suit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=tGlQPk29dD4>

³ Рокабілі (англ. Rockabilly) – одна з ранніх форм рок-н-ролу, поширена серед білих виконавців, у якій поєднувались елементи ритм-енд-блюзу та кантрі-енд-вестерн. З'явилась у середині 50-х років XX ст. у

традиційного свінгу і рок-н-ролу. Акцентуємо увагу на гнучкості біг-бендової форми виконавства при взаємодії з іншою стилістикою. На користь цієї тези свідчить також приклад, який є антиподом для двох попередніх: біг-бенд клавішника¹, ді-джея та акордеоніста Метью Херберта (Matthew Herbert Big Band), який використовує на своїх концертах деякі сучасні ді-джейські прийоми, а також складний набір сучасної електронної техніки, що дає можливість отримати на очах у публіки «синтезовані звуки»² (наприклад: цокання порожнього келиха, відколювання шматочка скла від цього келиха, або звук газети, яку рвуть³). Цими звуками М. Херберт виконує композиції спільно з біг-бендом, отримуючи абсолютно новий оркестровий та ансамблевий «саунд»⁴. Відзначимо унікальність їх у плані можливості тільки разового виконання. Цей факт свідчить про гнучкість і схильність біг-бенду до новаторських рішень, а також про його перспективність і провідну роль не тільки в джазі, а й в усій музичній культурі загалом.

США. Виконавцями рокабілі були виключно білі музиканти. Він орієнтований на білу публіку, що має особливий експресивний акцент. По суті, рокабілі є прабатьком сучасного року (Рокабілі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Рокабілі>).

¹ Клавішником в музичному середовищі називають виконавця на аналоговому або цифровому синтезаторі. Останнього також називають «електроорган», «електропіано», «іоніка» і «ямаха».

² Синтезуючі або семпліровані звуки – це звуки, створені семплером – інструментом, який записує будь-який звук через мікрофон і оброблює його електронними фільтрами, після чого можливо грати цим тембром по всьому діапазону інструмента.

³ Див. у списку літератури №№ 14–19.

⁴ «Саунд (англ. sound – звучание) в джазе етим термином обозначается индивидуальное качество звучания отдельного инструмента или голоса, а также ансамбля или оркестра» (Озеров В. Комментарии / В. Озеров // Саржант У. Джаз. Генезис. Музыкальный язык. Эстетика / пер. с англ. М. Н. Рудской и В. А. Ерохина. – М. : Музыка, 1987. – С. 259).

Стосовно біг-бендів Б. Сетзера і М. Херберга зазначимо, що їх музикування в чистому вигляді не знайшло відображення не тільки в Україні, а й на території країн колишнього СРСР. Але епізодично вплив стилістики цих колективів усе ж таки трапляється. Це вказує на великі можливості, зокрема, української біг-бендової культури, у подальшому розвитку.

Наступним підтипом функціонування біг-бенду є меценатство або спонсорство з боку компаній і приватних осіб. У першому випадку це відбувається на комерційних засадах, для реклами продукції цих компаній. Прикладом є біг-бенд відомої фінансової корпорації «Філіп Морріс» під назвою «Мальборо супербенд» на чолі з Д. Харрісом, який гастролював у 90-х роках ХХ століття у Москві. У цьому ряді також: «МКС біг-бенд» А. Кролла, названий на честь «Міжнародного комерційного союзу», Нижньотагільський «НТМК-Біг-бенд» (ВАТ «НТМК») під керуванням В. Фладунга, а також новосибірський біг-бенд В. Толкачова, який у певний період отримував спонсорську підтримку від «Eurosib International». Що стосується окремих приватних осіб – любителів джазу, то в Україні це «Kiev Big Band» під керуванням Д. Аду, створений у 2011 р. двома англійцями П. Девісом та М. Лейком, який уже встиг завоювати повагу шанувальників джазу далеко за її межами. У Росії московські біг-бенди «Джаз Віктор Лівшиць Біг-Бенд» (JVL BIG BAND) під керуванням В. Андреева і «Московський біг-бенд» під керуванням Г. Гараняна, за фінансової підтримки бізнесмена С. Черкасова.

Відома також практика створення муніципальних оркестрів (здебільшого за рахунок міського бюджету), які є наступним підтипом функціонування біг-бенду. В Україні такі оркестри є в Одесі (Н. Голощапова), Херсоні (В. Шаповаленко), Дніпропетровську (Ю. Паламарчука); у Росії – у Москві-Краснодарі (Г. Гараняна), Челябінську (С. Бережнова), «ТГУ-62» в Томську (А. Ратнера) та ін.

На «більш високому» державному рівні бачимо функціонування іншого підтипу професійних біг-бендів – державних чи національних. Відзначимо, що в соціалістичній системі кон'юнктури ринку (у колишньому СРСР) це була одна з поширених форм утримання великих колективів, і вказувати всі оркестри не має сенсу, тому що державні оркестри теле- і радіомовлення були в усіх республіках Радянського Союзу. Тепер усе змінилося докорінно, частка їх у загальній масі незначна, але ця практика поширилась у всьому світі. Зокрема «Об'єднаний Національний оркестр» (United Nation Orchestra) у США на чолі з Д. Гіллеспі (D. Gillespie), «Національний біг-бенд Уельсу» (National Big Band of Wales) під керуванням Б. Дженкінса (B. Jenkins), «Болгарська Біг-бенд національного радіо» (Bulgarian National Radio Big Band), «Державний камерний оркестр джазової музики» О. Лундстрема в Росії, а також «Національний концертний оркестр республіки Білорусь» під орудою М. Фінберга. На сьогоденному етапі про такі проекти в Україні поки що нічого невідомо, але зазначимо, що є тенденція до розвитку цього типу функціонування у майбутньому.

У колишньому СРСР також була відома форма державного фінансування біг-бендів – при філармоніях. У 60-х роках ХХ століття це був джаз-оркестр А. Кролла (Тульська філармонія), у 70-х – останній створений Е. Рознером джаз-оркестр (Гомельська філармонія) та ін. Сьогодні ця практика має місце як в Україні та на території держав колишнього СРСР, так і в країнах Європи й Америки. Зокрема в Україні: колектив Олександра Кусліна («Джаз-секстет») при Донецькій філармонії. У Росії: «Біг-бенд В. Толкачова» у Новосибірську, «Біг-бенд Тольятінській філармонії» під керівництвом В. Мурзова, «Естрадно-джазовий оркестр імені Кіма Назаретова» при Ростовській філармонії, “No comment band” під керівництвом В. Уварова у Белгороді, та «Біг-бенд Астраханської філар-

монії» С. Бондарева. У США: джаз-бенд при «Карнегі-Хол» (Carnegie Hall Jazz Band), «Лінкольн центр джаз-оркестр» (Lincoln Center Jazz Orchestra) під керуванням трубача Уінтона Марсаліса та ін.

Наступним підтипом функціонування біг-бендів, характерним для країн колишнього СРСР, є колективи при Палацах культури та клубах окремих промислових підприємств. Ця практика має місце і сьогодні, і зазначимо, що в структурно-організаційному аспекті залишилася незмінною. Особливість її полягає у тому, що біг-бенди формуються на базі духових оркестрів. Зокрема, у Донецьку це оркестри при шахті імені О. Ф. Засядька під керуванням С. Кравченко (колишнього диригента духового оркестру при Донецькому військовому училищі) та Донецькому металургійному заводі (ДМЗ) імені В. І. Леніна під керуванням В. Странковського.

Далі в ряду підтипів назвемо армійські біг-бенди, історія яких починається з часів Другої світової війни. Ідеться про оркестри Г. Міллера (США) і Л. Утьосова з Е. Рознером (СРСР). На сучасному етапі ця практика значно поширилась. Назвемо деякі: «Біг Бенд ВПС Франції», оркестр ВПС США «Check six», «Біг-бенд Збройних Сил Литви» під керуванням Р. Чіупковаса і «Біг-бенд Національних Збройних сил Латвії» А. Крейшмане. Згадаймо також чимало біг-бендів, які є структурною одиницею військових духових оркестрів. Зокрема при «Центральному військовому оркестрі Міністерства оборони Російської Федерації» у Росії, та в Україні при «Одеському військовому оркестрі» під керуванням майора Любомира Цукеніка, а також колективи у Києві, Донецьку та інших містах при військових училищах.

Відомо також про функціонування біг-бендів у структурі Міністерства внутрішніх справ. Зокрема в Україні: у Донецьку біг-бенд під орудою В. Далакшвілі, «Оркестр ДУ МВС України АРК Крим» на чолі з Г. Ретинським, є оркестри у Києві, Дніпропетровську, Харкові. У Росії: «Естрад-

но-симфонічний оркестру МВС РФ» під керуванням Ф. Арановського, «Біг-бенд ВВ МВС» під орудою Т. Юрічіна у Владивостоку і т. п.

Серед поширених підтипів функціонування біг-бендів назвемо циркові оркестри, які є фактично в кожному місті світу, де є свій постійно діючий цирк. В Україні це такі колективи: у Києві – «Біг-бенд Національного цирку України» під керуванням М. Різницької, у Донецьку – В. Волошина, є також оркестри в Дніпропетровську, Харкові та інших містах.

Два останніх різновиди професійних біг-бендів належать до «тимчасових». Перші, які продовжують загальний ряд підтипів, є «студійними» («сесійними»¹) оркестрами, які зазвичай формуються для конкретної студійної сесії (звукозапису). Примітно, що деякі були експериментальними проєктами. Надалі, як показує практика, вони ставали і гастролюючими, і такими, що працюють на постійній основі. Зокрема, біг-бенди піаніста Гіла Еванса, Девіда Грузіна, Роба Макконелла. Подібна практика була своєрідною апробацією новаторських рішень і першим етапом на шляху їх закріплення в суспільній свідомості.

Останній підтип із розряду «тимчасових оркестрів» так і називається: «тимчасово існуючі біг-бенди», які є колективами, сформованими для епізодичного виступу або окремого заходу (низки заходів). Прикладом є: біг-бенд І. Стецюка, спеціально організований для участі в сольному концерті вокального секстету “ManSound” у Києві в палаці «Україна» (березень 2008 рік), біг-бенд на базі циркового колективу під керівництвом В. Рябенка (Донецьк) для виступу на першому джазовому фестивалі «До#Дже» в 2001 р., біг-бенд на базі Донецького музичного училища під

---

¹ Сесійний (від англ. Session – сеанс) – термін вживається стосовно музикантів або колективів (оркестрів), запрошуваних на вимогу замовника на конкретний запис у студію звукозапису. Зазвичай при кожній такій студії є такі музиканти, які можуть об'єднуватися у різні ансамблі або оркестри.

керуванням В. Абашидзе для фестивалів у Кривому Розі, Ялті та запису в студії звукозапису (1990–1991 рр.).

Перелік підтипів професійного типу функціонування біг-бендів демонструє найширший спектр творчої діяльності цієї форми виконавства та її величезної ролі в аспекті функціональності джазу на професійному рівні.

Непрофесійний тип функціонування біг-бендів теж має певні підтипи. По-перше – це біг-бенди при навчальних закладах естрадно-джазового профілю. Відзначимо, що сюди входять оркестри вищих та середніх навчальних закладів. Історія цих колективів починається в 70-і роки ХХ ст. на джазовому факультеті Каліфорнійського університету в Берклі (The University of California, Berkley) під керівництвом Стена Кентон (США). Сьогодні підготовка фахівців естрадно-джазової спрямованості представлена досить широко по всьому світу, і можна констатувати, на прикладі України, тенденцію їх стабільного збільшення. Відзначимо деякі: у Києві – це біг-бенди естрадних факультетів Інституту музики імені Р. М. Глієра та Київського національного університету культури і мистецтв (кафедри музичного мистецтва, секції «Музичне мистецтво естради»). У Донецьку – це оркестри Донецької державної академії музики імені С. С. Прокоф'єва (оркестровий факультет, кафедра музичного мистецтва естради) та Донецького державного музичного училища (ДГМУ) (естрадне відділення). До цього типу належать також колективи музичних училищ Одеси, Дніпропетровська, Херсона, Харкова. У Росії виділимо джаз-оркестр «Академік-бенд» РАМ імені Гнесіних під керуванням А. Кролла (Москва) і біг-бенд імені Кіма Назаретова в Ростовській державній консерваторії імені С. В. Рахманінова (Ростов-на-Дону), які відіграють помітну роль у російському джазі. Зазначимо, що на сучасному етапі такий тип функціонування біг-бендів є фактично єдиним резервом, який формує і наповнює увесь попередній, професійний тип. Непрямим підтвердженням

цьому є досить поширена практика виступів відомих джазменів зі студентськими колективами. Зокрема, так було в певний період творчості відомого джазового трубача Мейнарда Фергюсона (M. Ferguson) та у відомій джазовій співачки Сари Вогхен (Sarah Vaughan). У складі останніх оркестрів 1970-х років, створених С. Кентоном, – також студенти або музиканти, які щойно прибули зі студентської лави. Відомий на весь світ донецький джазовий трубач В. Колесніков нерідко виступав зі студентськими біг-бендами Донецька, Одеси, Херсона в Україні, а також Ростова-на-Дону, Москви, інших міст Росії. Хотілося б підкреслити роль біг-бенду у формуванні джазменів (як солістів, так і оркестрантів), який у системі освіти є другою головною дисципліною.

Студентський біг-бенд є своєрідною сполучною ланкою між професійним типом функціонування і наступним у нашому переліку типової диференціації – дитячим біг-бендом. Ще його називають «шкільним біг-бендом», бо він діє при дитячих музичних школах і формується з учнів. На сьогодні такі колективи в Україні відомі в Києві, Кривому Розі, Донецьку; у Росії – у Москві, Санкт-Петербурзі, Ростові-на-Дону («Біг-Бенд ДДШ ім. К. Назаретова» під керіванням А. Мачнева).

У викладеному простежується ланцюжок поетапного формування джазмена-оркестранта: дитячий вік – студентство – професійна діяльність. Виходячи з особистого досвіду автора, як у ракурсі становлення джазового музиканта, так і як викладача вищого навчального закладу, можна констатувати факт більш інтенсивного і стабільного прогресування, а також більш високого рівня музичної майстерності музикантів оркестру і солістів, що грають в оркестрі, порівняно з тими, що не грають. Це видно з низки аспектів, що складають професійний рівень музиканта – ансамблеве виконання, яке включає дотримання динамічного групового балансу, техніку єдиного оркестрово-

го мислення (темпо-ритміку, фразування, складове звуковилучення тощо), «читання з аркуша», сценічний артистизм та ін.

Останнім підтипом непрофесійного типу функціонування є біг-бенди, діяльність яких будується на ентузіазмі його учасників. Такі колективи є у Німеччині, Чехії, Англії. У різний час вони виступали в Україні, зокрема, німецький оркестр – в Донецькій філармонії. Цікавим фактом було те, що його поїздка була здійснена за власний рахунок музикантів і вхід на концерт був безкоштовним. Тепер в Україні є такий біг-бенд під керуванням Бориса Юр'єва (Донецьк), сформований із професіоналів високого рівня¹. У СРСР таке залучення населення до участі у різних творчих колективах було дуже поширеним і називалося «самодіяльністю». Прикладом тому є біг-бенд Донецького торговельно-інституту під керуванням В. Рубана² (він був єдиним членом оркестру, який отримував заробітну плату, а всі інші були з числа викладачів і студентів закладу) та оркестр Донецького медичного інституту. Подібну ситуацію спостерігаємо й у Львові. Відзначимо, що ці колективи були відомі в джазовому середовищі всієї країни і виїжджали на джазові фестивалі. Такий тип функціонування аматорських біг-бендів в Україні має всі передумови до відродження, а також далекосяжну перспективу, за аналогією з раніше згаданими біг-бендами при Палацах культури та клубах промислових підприємств. Виходячи з практики відродження останніх, закріплення аматорського типу функціонування біг-бенду в рамках вже сучасної фінансової кон'юнктури – справа часу.

---

¹ До ентузіастів нерідко приєднуються відомі в Україні джазмени, зокрема, трубачі В. Колесніков і С. Лавриненко (Донецьк), саксофоніст А. Рукомойников і контрабасист С. Макаров (Київ).

² Згодом В. Рубан був завідувачем естрадного відділу Донецького державного музичного училища і викладав у автора даної статті.

Зазначеними типами біг-бендів демонструємо різноманітний спектр їх функціонування, ілюструємо багатогранність розвитку цієї форми музикування як у бік модернізації з використанням сучасних технічних досягнень у сфері музичної електроніки, новацій в аранжуванні та стилістичного злиття, так і в бік ретроспективи. Виділимо збереження сформованих стилістичних традицій біг-бенду і взаємопроникнення його в іншу стилістику.

Підкреслимо значиму роль великих оркестрів у структурі джазового мистецтва в таких аспектах, як масовість, поширення, різноманітність статусу та форм творчої діяльності.

Усе зазначене свідчить про актуальність біг-бенду на сучасному етапі в Україні та світі, а також у джазі і шоу-бізнесі з естрадною, альтернативною та сучасною музикою. З цього робимо висновок про те, що біг-бенд є перспективною формою виконавства і відіграє важливу роль не тільки в джазі, а й в усій світовій музичній культурі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баташев А. Советский джаз. Исторический очерк / А. Баташев ; под ред. и с предисл. А. В. Медведева. – М. : Музыка, 1972. – 176 с.
2. Конен В. Пути развития американской музыки. Очерки по истории музыкальной культуры США. – Изд. 3-е перераб. / В. Конен – М. : Сов. композитор, 1977. – 447 с.
3. Озеров В. Комментарии / В. Озеров // Саржант У. Джаз. Генезис. Музыкальный язык. Эстетика / пер. с англ. М. Н. Рудской и В. А. Ерохина. – М. : Музыка, 1987. – С. 216–263.
4. Фейертаг В. Джаз. XX век / В. Фейертаг // Энциклопедический справочник. – СПб. : Скифия, 2001.
5. Tanner P. Jazz / P. Tanner, D. Megill, M. Gerow – 7 ed. – Dubuque : Brown, 1992. – 228 p.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Биг Бенд Сергея Гусятинского [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jazzbigband.narod.ru/index0.html>
2. Биг-бэнд Владимира Толкачёва – Новосибирская государственная филармония [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.philharmonia-nsk.ru/collectives/35/>

3. Биг-бэнд Игоря Бутмана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.jazzschool.ru/?p=63>

4. Бутман И. Американский сон [Электронный ресурс] // Игорь Бутман. Официальный web-сайт. – Режим доступа: <http://www.igorbutman.com/rus/press16.html>

5. Г. А. Гаранян [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.muzcentrum.ru/collectives/melodie/?id=144>

6. Джаз-оркестр «Академик-бэнд» РАМ имени Гнесиных п/у Анатолия Кролла [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.meloman.ru/?id=595>

7. Концерт биг-бендов Литовских и Латвийских Национальных вооруженных сил «В джазе только девушки» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.gorod.lv/novosti/105509-kontsert_big_bendov_litovskih_i_latviyskih_natsionalnyih_vooruzhennyih_sil_v_dzhaze_tolko_devushki

8. Крол, Анатолий Ошеревич [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ru.wikipedia.org/wiki/Кролл,_Анатолий_Ошеревич

9. НТМК – БИГ – БЭНД [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nikomband.narod.ru/>

10. Оркестр Олега Лундстрема [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lundstrem-jazz.ru>

11. Официальный сайт Анатолия и Олега Кролла [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.krolljazz.ru>

12. Рокабілі [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Рокабілі>

13. Ростовская областная филармония – Эстрадно-джазовый оркестр имени Кима Назаретова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://rostfilarm.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=47&Itemid=7

14. Толкачѳв, Владимир Николаевич [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ru.wikipedia.org/wiki/Толкачѳв,_Владимир_Николаевич

15. Big Bad Voodoo Daddy Mr Pinstripe Suit [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.youtube.com/watch?v=tGIQPk29dD4>

16. Bulgarian National Radio Big Band [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.collegiummusicum.org/collegium/?cat=37>

17. JVL арт-клуб [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.noviy-koktebel.com/jvl/about/>

18. National Big Band of Wales – Be still my soul [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=yISkYkFAhdw&feature=related>

19. Standard Bank National Schools' Big Band [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=LHZaxy38pSw&feature=related>

20. The Brian Setzer Orchestra – In The Mood [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=4sYZYHSGyNo&feature=related>

21. The Brian Setzer Orchestra – The Dirty Boogie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=BjGR-TW1LkA>

22. The Brian Setzer Orchestra “ROCK THIS TOWN” Live [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=UfzWSVNGRwU&feature=fvw>

23. The Matthew Herbert Big Band – Cafe De Flore. Live at the Queen Elizabeth Hall, London – 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=KrALfbxNsC8&feature=related>

24. The Matthew Herbert Big Band – Rivoli Shuffle. Live at the Queen Elizabeth Hall, London – 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=oVhSIIZ73OI&feature=related>

25. The Matthew Herbert Big Band – Simple Mind. Live at the Queen Elizabeth Hall, London – 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=PQXWNnY0wG8&feature=related>

26. The Matthew Herbert Big Band – The Audience. Live at the Queen Elizabeth Hall, London – 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.youtube.com/watch?v=3ihSnyGA_mc&feature=related

27. The Matthew Herbert Big Band – Turning Pages. Jazzaldia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=s09SANVyWjU>

28. The Matthew Herbert Big Band with Dani Siciliano – The Audience (from bodily functions) Centre Pompidou, Paris 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youtube.com/watch?v=CUKAPcO26NU&feature=related>

29. The National Big Band of Wales – Like a Shepherd <http://www.youtube.com/watch?v=uksncZ2nw48&feature=related>

Руслан Алексеев. Типи функціонування українських біг-бандів в умовах світових тенденцій жанру. Крізь призму історичної ретроспективи та світових тенденцій біг-бандового музикування розглянуто всі типи функціонуючих оркестрів в Україні та у світі, чинники їх тривалого існування. Визначено роль біг-бандів у музичній культурі та їх подальшу перспективу.

Ключові слова: українські біг-банди, типи функціонування біг-бандів, банд-лідер, джазове музикування в Україні.

Руслан Алексеев. Типы функционирования украинских биг-бэндов в условиях мировых тенденций жанра. Сквозь призму исторической ретроспективы и мировых тенденций биг-бэндного музицирования рассмотрены все типы функционирующих оркестров в Украине и в мире, факторы их длительного существования. Рассмотрена роль биг-бэндов в музыкальной культуре и их дальнейшая перспектива.

Ключевые слова: украинские биг-бэнды, типы функционирования биг-бэндов, банд-лидер, джазовое музицирование в Украине.

Alekseyev Ruslan. Types of functioning of Ukrainian big-bands under conditions of world tendencies of genre. The author covers all types of orchestras functioning in Ukraine and in the world, factors of their long-term existence in the light of retrospective review and world tendencies of big-band music. There is also the role of big-bands and their prospects in musical culture are discussed.

Key words: Ukrainian big-bands, types of functioning of big-bands, a bandleader, jazz in Ukraine.